

TERAPIE A PODPŮRNÁ OPATŘENÍ PRO DOSPĚLÉ JEDINCE S POSTIŽENÍM

Součást ucelené podpory

- ❑ Terapie (koncepty, podpůrná opatření) jsou součástí ucelené (komplexní, komprehensivní, koordinované) rehabilitace
- ❑ Cílem je max. úsilí o co nejrychlejší adaptaci OZP na svoji situaci, nabytí schopnosti samostatného života v nezávislosti a co nejširší zapojení do všech obvyklých aktivit života, vč. pracovní činnosti

Terapie, podpora, aktivizace

- Ergoterapie
- Logopedická intervence
- Arteterapie
- Muzikoterapie
- Hipoterapie
- Canisterapie
-
- Kognitivní trénink
- Reminiscence
- Orientace realitou
- Metoda validace
- Smyslová aktivizace
- Koncept Bazální stimulace
-

Ergoterapie

- Zákl. info – Rehabilitační ústav Hrabyně
- Na základě [videa](#) (3:58) pojmenujte hlavní cíle ergoterapie:
 - Sebeobsluha
 - Kompenzační pomůcky
 - Nácvik funkční schopnosti a mobility
 - Instruktaž a zácvik rodiny
 - Kognitivní trénink
 - Pracovní terapie

Dělení ergoterapie

- 4 hlavní skupiny (skupiny se prolínají a doplňují) (Pfeiffer, 1990):
 - Kondiční e. – odvést pozornost od nemoci, udržet psych. pohodu; činnosti, které člověka baví a které je schopen vykonávat (četba, ruční práce, TV, rádio, spol. hry ad.)
 - E. cílená na postiženou oblast – zvětšení sval. síly, koordinace a rozsah pohybu; přesné, cílené pohyby, využití pomůcek
 - E. zaměřená na prac. začlenění – v případě nutnosti změnit / přizpůsobit zaměstnání i celkový způsob života (úprava prac. prostředí, vybavení pomůckami, rozvoj prac. kompetencí)
 - E. zaměřená na nácvik ADL (activities of daily living) – soběstačnost, sebeobsluha, běžné činnosti (hygiena, oblékání, komunikace s okolím, správné používání kompenzačních pomůcek ad.)

Ergoterapie – video

- Video (1:36)
- Nejen zadávat úkoly, ale také vysvětlovat, JAK to má člověk dělat, zapojit obě ruce, rozfázovat
- 3 úkoly: zápěstí – klíče, příbor, klika; různé druhy zapínání oblečení; provlékaní – zapojit obě ruce, oko-ruka

Zoo-/Animoterapie

- Terapie využívající k léčebným účelům zvířata
- Lidé od dávných dob využívali léčivou symbiózu zvířaty různým způsobem.
- Dělení (podle typu zvířat):
 - Canisterapie
 - Hiporehabilitace
 - Felinoterapie
 - Delfinoterapie
 - Lama-, ornito-, insektoterapie
 - Malá domácí zvířata, hospodářská, v zoo atp.

Dělení (podle zaměření terapie)

- AAA (*animal-assisted activities*) - aktivity za pomoci zvířat - přirozený kontakt člověka a zvířete, zlepšení kvality života a celková aktivizaci
- AAT (*animal-assisted therapy*) - terapie za pomoci zvířat - cílený kontakt, nasměrování a úkoly určuje odborník, součást celkové rehabilitace
- AAE (*animal-assisted education*) - vzdělávání za pomoci zvířat - pozitivní vliv zvířat na vzdělávací proces, součást zážitkové výuky
- AACR (*animal-assisted crisis response*) - krizová intervence za pomoci zvířat - kontakt zvířete a člověka v krizové situaci/prostředí (odbourání stresu, následky traumatických prožitků, zlepšení psych./fyz. stavu)

Cíle animo-/zooterapie

- ❑ rozvíjí hrubou a jemnou motoriku (včetně relaxace, polohování),
- ❑ podněcuje verbální i neverbální komunikaci
- ❑ rozvíjí orientaci v prostoru a čase
- ❑ pomáhá při nácviku koncentrace a paměti
- ❑ rozvíjí sociální citění, poznávání a složku citovou
- ❑ podněcuje k aktivitě, hře, pohybu, komunikaci
- ❑ vliv na psychiku, duševní rovnováhu, motivaci

Canisterapie

- ❑ **ÚKOL:** Podívejte se na následující [video](#) (3:28) a pokuste se popsat:
Co zde podporuje, rozvíjí canisterapie?
- ❑ vzájemná interakce a socializace
- ❑ posílení sebevědomí
- ❑ vyjádření i pro ty, kteří mají problémy s verbální složkou, s vyjadřováním pocitů
- ❑ prostředí, které akceptuje, nesoudící (pes)

Canisterapie – hospic

- "Pawsitive Pals" San Diego Hospice Pet Therapy Program – [Video](#) (5:27)
- Canisterapie / pes:
 - snižuje strach (častý pocit)
 - snižuje pocity izolace, samoty
 - lidé se můžou na něco těšit
 - kamarád, parťák
- „*It's somebody I can cuddle with.*“ (Kathryn)
- „*It's not a one-way street.*“ (Jim)

Muzikoterapie

- „*Music is the medicine for the soul.*“
- [The Healing Power of Music](#) (9:20)
- Určité části mozku jsou aktivovány při poslechu hudby.
- Mozek odpovídá na hudbu vytvářením nových cest, drah okolo poškozených oblastí (0:50-1:08)
- Rytmus pomáhá při nácvičku / obnovení chůze, řeči
- Aktivní / pasivní

Po CMP

- Bill – po CMP (před 3 lety) – nyní jiný člověk, lékaři říkali, že nebude mluvit ani chodit
- **ÚKOL: Na co má vliv muzikoterapie u Billa?**
[Video](#) (2:17)
- „*I want my life again.*“ (Bill z videa)
- Zlepšování řeči přes hudbu (zpěv) – řeč levá hemisféra, hudba pravá (hudba pomáhá trénovat levou stranu mozku)
- Jemná motorika

Muzikoterapie – příklady

- Henry, vždy miloval legraci, zpěv, tanec, bavil lidi, 10let v domově; změna po umožnění poslechu hudby (obličej, komunikace, paměť) – [video](#) (6:30)
- Lidé s Parkinsonovou nemocí
 - [Parkinson's and Musice Therapy](#) (3:20)
- Cílem: posilování dýchání, hlasu, hrubé i jemné motoriky (protahování, podupávání do hudby, hraní různých rytmů), setkání s ostatními
- [Chůze](#) bez hudby a s hudbou (rytmus) (3:47)

Využití muzikoterapie při nácviku prakt. dovedností

- Jonah, od narození nevidomý, nízká frustrační tolerance, pozitivní vztah k hudbě
- Využití hudby při nácviku zavazování tkaniček (2:42)

Reminiscence

„The use of life histories – written, oral, or both – to improve psychological well-being“ (APA – American Psychology Association)

- Indiv. vzpomínání (povídání, psaní deníku, tvorba knihy života, reminiscenční bedny)
- Skup. vzpomínání (skupinový rozhovor)
- Skup. činnost, tvorba, práce v dílně, vaření, divadlo, zpěv aj.
- využití vzpomínek při práci se seniory
- dosavadní život, dřívější aktivity, prožité události, zkušenosti
- zákl. techniky – verbální, kreativní (vzpomínkové kufry, koláže, divadlo)
- zapojení rodiny, pečovatелů, přátel – sdílení
- specif. význam v institucích (opomíjeno)

Metoda validace

Každé chování a jednání člověka má nějaký důvod.

Vyjádřené bolestivé emoce, které jsou uznány a pochopeny, slábnou. Ty, které jsou ignorovány a potlačovány, zesilují.

Naomi Feil

- pro velmi staré, nedostatečně orientované či dezorientované osoby
- způsob komunikace, který pomáhá zmírnit stres, zachovat důstojnost a pocit životní pohody

Koncept Bazální stimulace

Otevřený koncept, který se stále rozvíjí

Andreas Fröhlich (speciální pedagogika)
Christel Bienstein (ošetřovatelské péče)

- Určený lidem s omezenou schopností pohybu, vnímání a komunikace
- Podpora vnímání sebe a hranic svého těla
- Podpora vnímání světa okolo (a sebe jako jeho součásti)
- Umožnění pohybu
- Podpora komunikace (ve všech jejích formách)
- Dotek

Smyslová aktivizace

Smyslová aktivizace® - cílená, na potřeby orientovaná aktivizace a podpora velmi starých a demencí postižených osob

Cíl: uspokojení potřeb, udržení kvality života a zajištění smysluplného a plnohodnotného života ve stáří

Lore Wehner

<http://www.smyslovaaktivizace.cz>

- oslovuje smysly člověka – klíč ke schopnostem a zdrojům
- Základ: biografie člověka, pozornost k indiv. potřebám a orientace na rituály jednotlivých ročních období
- známé obrázky, fotky, slova, vůně, zvuky, předměty všedního dne, pohyb. činnosti nebo známé texty písní
- podpořit vědomě vnímat každou část života, cítit všemi smysly, prožít

Zdroje

- Hájková, V. (2009). *Bazální stimulace, aktivace a komunikace v edukaci žáků s kombinovaným postižením*. Praha: Somatopedická společnost
- Janečková, H., Vacková, M. (2010). *Reminiscence. Využití vzpomínek při práci se seniory*. Praha: Portál.
- Jelínková, J., Krivošíková, M., Šajtarová, L. (2009). *Ergoterapie*. Praha: Portál.
- Kolektiv autorů, ed. M. Velemínský (2007). *Zooterapie ve světle objektivních poznatků*. Praha: Dona.
- Nerandžič, Z. (2006). *Animoterapie aneb Jak nás zvířata léčí*. Praha: Albatros.
- Pfeiffer, J. (2009). *Ergoterapie II : učebnice pro zdravotnické školy*. Praha: Avicenum.
- Votava, J. (2009). *Ergoterapie a technické pomůcky v rehabilitaci*. Liberec : Technická univerzita v Liberci.